

den intet af de Sag, som de docere, som kunde undværes; men Lærefrihed savnes ganske vist i højeste Grad. Jeg finder, at det afhænge Professorer, der faktisk ere bundne til at forsvare den Augsburgske Konfession og ældgamle kirkelige Symboler og stadig skulle anvende al deres Skarpsindighed paa at gjøre dette Kunststykke, det er ikke synderlig videnskabeligt. Men naar der skaffes Lærefrihed tilveie, tror jeg ogsaa, at det theologiske Fakultet vil kunne hævde sin Plads og vil kunne hævde en kjønnere Plads ved vort Universitet. I det jeg er inde paa Lærefriheden, kommer jeg med det Samme til nogle Bemærkninger, jeg vil gjøre til Kultusministeren med Hensyn til Examenkommissionerne. Det er ganske vist en underlig Form, der findes i Lovforslaget med Hensyn til Examenkommissioner, at der sættes en Sum til Examenkommissioner; men den høitærede Kultusminister udtaler samtidig, at han ikke har nogen som helst Tidus til Examenkommissioner og helst vilde beholde de nuværende Censorer, og derfor er der opstillet en subsidær Bestemmelse, hvorved der bevilges et andet Beløb til faste Censorer ved Examinerne, saa at man egentlig ikke veed, hvad Meningen er med dette Lovforslag, om Meningen er, at der skal indføres Examenkommissioner, eller at Alt skal blive ved det Gamle. Jeg vil sige, at naar den høitærede Kultusminister ikke har kunnet finde Fordelene ved Examenkommissioner, hænger det sammen med, at vi ikke have Lærefrihed. I det Dieblit, Professorerne i det Mindste ved det theologiske Fakultet havde Lærefrihed, vilde Fordelene ved Examenkommissioner træde ganske anderledes bestemt frem. Nu tror jeg ganske vist heller ikke, der vil vindes Andet ved Examenkommissioner, end at de Studerende i endnu højere Grad end hidtil vilde lade sig forberede ved Manuduktører. Det gaar hurtigere og nemmere, og Manuduktøren er ganske anderledes inde i, hvad Examenkommissionen forlanger. Naar Examenkommissionen har arbeidet et Par Aar, kjender Manuduktøren nogenlunde de Spørgsmaal, som Examenkommissionen gjør, og saa forstaar en saadan Manuduktør med stor Drevenhed at proppe de unge Menester med de rigtige Svar, der skulle gives derpaa. Det er i hvert Fald det Resultat, jeg hidtil har set komme ud af Examenkommissioner. Men jeg tror, at i det Dieblit, vi fik Lærefrihed samtidigt dermed, og Professorerne valgtes med det for Die, at man ikke udsøgte de Mænd, som netop særlig vilde sætte deres Være i at forsvare disse ældgamle Systemer, saa vilde de to Ting komme til at arbejde ganske anderledes

Haand i Haand, saa vilde der komme ganske anderledes Interesse for disse Professorers Forelæsninger, og saa vilde de i anden Forstand kunne samle de Studerende om deres BOrd, uden at derfor de Studerende bleve afhængige af de Anstuelser, de havde. Samtidigt maatte den høitærede Kultusminister naturligvis fasttætte bestemt, hvilke Fordringer der skulde stilles til disse Prøver. Jeg tror derfor, at naar Spørgsmaalet om Examenkommissioner bliver taget op for ramme Alvor som en virkelig Reform og ikke blot som en Lap til paa de gamle Klæder, kunde der godt komme Noget ud af det, naar det kom i Forbindelse med Lærefrihed og den udstræktes til Præsterne i vor Kirke, hvad den selvfølgelig burde, og som ogsaa er et gammelt Krav, der har haft i hvert Fald et halvt Aarhundredes Praxis for sig her i Landet, men som det er lykkedes den høitærede Kultusminister og hans Forgænger og det System, der for Tiden raader her i Landet, ganske vist at faae nogenlunde banlyst ogsaa ud af det praktiske Liv, saa at Landet nu mere og mere fyldes med Præster, der allesammen docere, som de ere oplærte ved Universitetet, og som derfor ogsaa Aar for Aar sjerne sig mere og mere fra den Befolkning, mellem hvilken de skulle arbejde. Jeg vil dernæst blot fremhæve en Sætning af dette Forslag, som tiltaler mig særlig, det er en Sætning, som findes i § 1, nemlig den, at Afgangen til Professoraterne og til andre Lærerpladser ved Universitetet skal ikke være indskrænket ved nogen Examen. Jeg tror, det vilde være en sand Lykke, om denne Sætning blev sat ind i enhver Lov om Embedsmænd her i Landet. I det Dieblit, denne Sætning blev sat ind og gennemført i Praxis, vilde vort Universitet ganske vist efterhaanden blive til noget Andet, end det er nu, og jeg skulde derfor sætte i høi Grad Pris paa at høre, om den høitærede Kultusminister, ved at sætte denne Sætning ind i denne Lov, ligesom behuder, at han vil sætte sig i Spidsen for et saa radikalt Fremskridt, som dette vilde være, og som der netop for Tiden i et andet Land, England, hvor man ikke er saa bange for radikal Fremskridt som her, er reist en stærk Bevægelse for, baade fra Universitetsprofessorers og fra Parlamentmedlemmers Side, nemlig at komme Examinerne til Vibs. Skal dette være et Fremskridt paa denne Vej, tror jeg, at vi maa prise den høitærede Kultusminister derfor; han vil da blive en af de store Reformatorer, der virkelig ere komne til at udrette noget Stort. Men jeg frygter for, at dette Haab vil vise sig illusorisk. — Jeg skal